

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izven nedeļe in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 96.

V Ljubljani, v sredo 29. aprila 1885.

Letnik XIII.

Odgovor „Ljubljanskemu Listu“.

Včerajšnji „Ljubljanski List“ odgovarja na naš članek o „Dolenjski železnici“, rekši, da mi ravno to trdimo, kar je pisal prof. Šuklje o tej zadevi, ter sklepa, da je šel „Slovenec“ ven s tem namenom, da bi preklinjal, a na vse zadnje je moral nehoté — blagoslovljati. Na to nimamo drugega odgovora, kakor tega, da naj naši bralci v roke vzemó „Ljub. List“ štev. 74, 75, 80 in 88 ter naj dotične članke in opazke pazljivo preberó in primerjajo z našim člankom, potem pa naj sodijo sami, je li res, da naš članek trdi eno in isto z „Ljub. Listom“. Mi smo našli med obema velik razloček in ga ob kratkem zaznamovali s sledečim stavkom: „Po prizadevanji naših državnih poslancev bodo glavni stroški za dolensko železnico zadeli državo; po nasvetu gosp. prof. Šukljeja bi pa zadeli (namreč glavni stroški) deželo Kranjsko, oziroma prebivalstvo dotičnih okrajev.“ „Ljub. List“ je ta naš stavek ponatisnil s sledečim uvodom: „In dalje stoji v „Slovenecu“ (komaj verujemo svojim očem!) črno na belem: Po prizadevanji naših državnih poslancev bodo glavni stroški za dolensko železnico zadeli državo; po nasvetu g. prof. Šukljeja bi pa zadeli vsi troški deželo Kranjsko, oziroma prebivalstvo dotičnih okrajev“ (!). Potem pa „Ljub. List“ začudeno vprašuje: „Kje je to „Slovenec“ našel? S kom se hoče norca delati, s g. prof. Šukljejem ali s svojimi čitatelji?“

Mi pa vprašamo: „Kje je „Slovenec“ to pisal? Tudi mi smo komaj verovali svojim očem, ko smo omenjeni stavek brali v Ljub. Listu“; tudi nam se je čudno zdelo, da bi bili kaj takega pisali; ker se pa dostikrat v kak članek vrinejo jako ne ljubi tiskarski pogreški, in smo mislili, da se je to morda tudi pri tej priliki primerilo našemu stavcu, vzeli smo „Slovenčev“ članek v roke in smo dotični stavek primerjali s tem, kakor se nahaja v „Ljub. Listu“. Primerjevaje oba natisa smo našli, da je „Ljub. List“ naš stavek popačil; vtaknil je namreč vanj besedici „**vs**i troški“; dve besedici je sicer

malo, a pomen vsled tega postane ves drugačen. Ako „Ljub. List“ v tem ne najde nobenega razločka, ako kdo pravi, da bodo glavni troški zadeli deželo, in mu brez vsega pomislika podtika, da je pisal, da jo bodo zadeli **vs**i troški, potem se pač ne čudimo, da on med Šukljejevim in „Slovenčevim“ spisom ne najde nobenega razločka. Komur pa „glavni in vsi“ stroški ni eno in isto, kdor omenjenih spisov ne prebira tako površno, kakor „Ljub. List“ sam, ki je celó to prezrl, da je g. prof. Šuklje v resnici pisal o svojem razgovoru z g. ministerskim predsednikom zaradi dolenske železnice, kar jasno priča dotični v „Slovenecu“ navedeni stavek iz 74. številke „Ljub. Lista“, ki je pa 27. t. m. v neki proti „Slov. Narodu“ obrnjeni opazki to zavijal tako, kakor bi bil g. profesor to v istini pisal le o trgovinskem ministru, bo med „Slovenčevim“ člankom in dotičnimi spisi g. profesor Šukljeja našel vendar-le nekaj bistven razloček in ne bo obeh sodil po enaki meri.

„Ljub. List“ konečno vpraša: „Čemu se je toraj oglasil „Slovenec“? Zato gotovo ne, da bi preklinjal, kakor ga natočuje „Ljub. List“, tudi zato ne, da bi koga blagoslovil, še manj pa iz namena, kakoršnega „Ljub. List“ podtika gospodu, ki je pri g. ministerskem predsedniku omenjal dotičnih spisov. Tudi nam se zdi bolje, ko bi se cela ta stvar ne bila obešala na veliki zvon. A kdo jo je obesil? Kakor smo omenjali v svojem spisu, so se naši poslanci mnogo trudili in prizadevali zaradi dolenske železnice vsi skupaj in vsak posebej, pa nobenemu izmed njih ni prišlo na misel, da bi bil začel pri vsaki priliki in po vsakem razgovoru bobnati in po svetu trobiti: čujte, kaj sem storil! Šteli so si v svojo dolžnost tako ravnati, kdor pa stori le svojo dolžnost, se mu s tem ni treba še posebno hvaliti in ponašati.

Tudi g. prof. Šuklje v 74. „Ljub. Listu“ piše, da je storil le svojo domovinsko dolžnost, ko je v zadevi dolenske železnice potrkal pri gg. ministrih in drugih merodajnih dostojanstvenikih; posnemal je v tem kranjske državne poslance, zakaj jih ni posnemal tudi v tem, da bi reči ne bil obešal na veliki zvon? Tù bi smeli z veliko večjo pravico ra-

biti besede, s katerimi „Ljub. List“ 27. t. m. sklepa svojo opazko proti „Slov. Narodu“: „Man kennt die Absicht . . .!“

In kako more „Ljubljanski List“, ki je to reč sprožil, zdaj tožiti, da se je stvar obesila na veliki zvon? „Slovenec“ ni maral o tej reči govoriti; molčal je, dasiravno se mu je od več strani priporočalo, da ne sme molčati k neopravičenemu sumničenju, kakor da bi se dosedanji kranjski poslanci za dolensko železnico ne bili dovolj brigali. Molčal je, ker se mu je reklo, da merodajni krogi ne želé javnih razprav v tej zadevi; in molčal bi bil tudi sedaj in s svojo modrostjo po prijaznem svetu „Ljubljanskega Lista“ ostal doma, ko bi ne bila reč po drugih listih v javnost prišla.

Da bi nas pa zaradi te molčečnosti ne natočevali, kakor da bi tudi mi ne marali za dolensko železnico, zdelo se je nam potrebno spregovoriti nekoliko besed in nepristransko pojasniti to zadevo. Ni se nam sanjalo, da bomo vsled tega z „Ljubljanskim Listom“ prišli v neprijeten prepir. Odkritosrčno rečemo, da ne umemo „Ljubljanskega Lista“. Omenjali smo v svojem članku, da po lastnem zagotovitvi g. ministerskega predsednika ni res, kar je g. profesor v „Ljubljanskem Listu“ pisal o svojem razgovoru z njim zaradi dolenske železnice; pričakovali bi bili toraj, da bode „Ljubljanski List“ kot večerna priloga deželnemu uradnemu časniku obžaloval, da je v njegove predale prišlo neresnično poročilo o razgovoru, pri katerem je bil prizadet naš prvi g. minister; nadejali bi se bili, da bode gosp. profesorju sporočil, da nikakor ne gré v povzdigo svoje osebne veljave v vladnem listu zlorabiti osebe ministrove. Toda varali smo se; „Ljubljanski List“ se ni potegnil za spoštovanje do g. ministerskega predsednika, ampak za g. profesorja Šukljeja, ter ne prijema njega, ampak očita marveč nam, da smo hoteli preklinjati (menda g. profesorja), pa ga na vse zadnje morali — blagoslovljati! Kakor smo že prej omenjali, mi tega namena nismo imeli, in blagoslovljenje radi prepuščamo „Ljubljanskemu Listu“, mislimo pa, da bo g. ministerski predsednik malo čudno pogledal, ko bode zvedel, kaj in kako na

LISTEK.

„Dvanajsterim večerom“ drugi dodatek.

(Dalje.)

In ni čudno, saj ono je odmev onega sveta, ki je bil Bogu in njegovemu Kristusu od začetka sovražen in bode sovražen do konca. Res, ko bi bil Bog to javno mnenje zmotnemu človeštvu dal za sodilo resnice, slabo bi nam bil postregel. In gorje katoliški cerkvi, ako bi od tega mnenja odvisna bila, kje bi že bila! V začetku tega stoletja, ni bila li od javnega mnenja obsojena, na veke pokopana? In v naših dneh, vprašajte javno mnenje, vprašajte, kako sodi o rimskem papeži? Temu javnemu mnenju se jaz kot katoličan ne klanjam, še manj pa kot katoliški duhoven, ne zлага se z mojo dostojnostjo, z mojim ponosom. Svest sem si, da sem ta stavek izrekel v imenu vseh katoliških duhovnikov, da, v imenu vseh vernih katoličanov. Pač pa poznam drugo javno mnenje, kteremu se slepo podvržem. Moje javno mnenje je nezmotljiv glas katoliške cerkve; moje javno mnenje v teh časih, polnih zmot

in dvomov, je Syllabus neumrljivega Pija devetega; so okrožnice rimskega papeža, po katerih nas ne neha podučevati ter opozarjati na zmote in zla novodobnega neverstva; moje javno mnenje so besede onih viših pastirjev, ktere je sv. Duh postavil v svoji cerkvi za učenike resnice, kteri stojé v neločljivem občestvu z onim, ki mu je izročena skrb za vso čedo Kristusovo, ki je nerazrušljiva skala resnice. Tega javnega mnenja glas mi je tako svet, tako resničen, da, ko bi vsi filozofi, vsi leposlovi in kritiki protivili mu, in ko bi tudi sam angelj iz nebes prišel in me drugače učil, bi ga ne poslušal (Gal. I. 8). Da, ločimo se vendar z duhom in srcem od tega neumnega Kristusu sovražnega panteističnega veka in njegovega mnenja ter oklenimo se z vsemi močmi svoje ljube matere, sv. katoliške cerkve! Molčite mi vendar o tem javnem mnenju, ono nima v vprašanjih, o kterih se prepiramo, najmanjše kompetentnosti, da, kar se mene tiče, ima ono za-me (vem, da spet tù govorim v imenu vseh vernih kristijanov) tako malo veljave, da me, ko je vidim nasprotno mojim nazorom, ne le omaja, temuč celó potrdi. Opozevanje javnega mnenja je v naših časih resnici najsijajniše potrdilo.

Ker govorim ravno o javnem mnenju, ne morem skoraj skleniti svojega pisma, da ne bi se še enkrat vrnil k politično-katoliškemu društvu v Brdih, ktero si je štelo v dolžnost proti moji kritiki pesnika zagovarjati. Posebno nekaj se mi je v oni „adresí“ pesniku poslani čudno, nenavadno zdelo ter me močno unevoljilo. Med osmerimi podpisi, ktere nahajam pod adresó, nahajam imena treh častitih duhovnov, meni dobro znanih in kakor menim od nekdaž že prijateljev; nimam ničesa proti temu ter jim prav nič ne zamerim, da so v obrambo našega pesnika proti meni orožje zgrabili. A česar ne morem strpeti, so imena družih pet podpisancev, ti so, kakor sem slišal in kakor kažejo deloma že sami podpisi, Briski posestniki, recimo po domače, slovenski kmetje. Kaka neprilicnost! Pod adresó, ktera govori o „panteističnem fatalizmu“, o „filozofičnem razmotravanju“, ki govori o „Jobovih molitvah“, pod tako adresó brati imena kmetov! Za božjo voljo, odprite oči! Ali ne veste, da kdor hoče z dobro vestjo kaj podpisati, mora dobro vedeti in razumeti, za kaj prav za prav gré. Kdo pa v nebesih in na zemlji bo verjel, da Briski kmetje razumejo nauk o panteizmu, da znajo razlagati Joba! Ali ne veste,

Kmetom v pomoč.

Piše Ivan Belec.

O zemljiškem dolgu.

(Dalje.)

Po natorni pravici, po pravici prvorodenstva so bili židje izvoljeno ljudstvo božje. Še le, ko so in ker so židje Mesijo zavrgli, smo bili mi nasledniki Jafetovi na kraljevo gostovanje povabljeni. Mi kristjani, mi sinovi Jafetovi smo kraljevali svetu in sicer celemu svetu tako dolgo, dokler smo radovoljno služili nebeškemu kralju, kterega so židje križali. Kedar mi kristjani Mesijo zavrzemo, kedar mi Kristusa s pregrehami vnovič križamo, tačas pa natorna pravica židovska zopet oživi, vsled ktere se morajo po božji volji vsa ljudstva židom vklanяти. Mi smo izvoljenci božji po milosti in svetem Duhu, židje pa po nator; ako tedaj mi krščanstvo zapustimo, nimamo nikakoršne pravice več, židom pa natorna pravica vedno ostane.

Pa pustimo žide. O, da bi le res mi žide in njih nauke pustili in bi se s celim srcem krščanstva oklenili! Idimo dalje. Na nemškem Štajarskem je nek grajščak v 29 letih (namreč od l. 1854 do vštete l. 1882) nakupil 26 gruntov, ki merijo čez 3000 oralov in sicer vse okoli svojega grajščinskega posestva. Na Kranjskem se do zdaj, kolikor jaz vem, zemljišča še ne nakopičujejo, pa ne zato, ker ljudje ne marajo prodajati, ampak zato, ker kupca manjka, ker nimamo bogatih grajščakov in ker se židje še niso vdomačili.

Renta in pa zemljiški dolg.

Rekel sem in mislim, tudi spričal, da je sedanji zemljiški ali hipotekarni dolg grozovita neumnost. Treba je zdaj, da povem, kakšen dolg so imeli nekdanji srečnejši kmetje. Sploh kmetje niso imeli dolga; ako ga je pa kdo naredil, naredil je tacega, kakor se je zemljišču prilegal. Ta dolg se je imenoval renta, kakor je bilo že v „uvodu“ omenjeno.

Zemljiška renta je bila zastava zemljiškega dohodka za gotovo svoto (šumo) denarja in sicer na večno ali pa za nekaj časa. Kmet, kteremu je bilo denarja treba, je šel, ker tačas ni bilo niti posojilnic, niti hranilnic, k sosedu, k župniku ali k grajščaku in je rekel: Posodite mi 500 gld., zato vam bom pa dajal deset mernikov pšenice ali pa če vam je ljubše, pet ovac vsako leto, dokler vam denarja ne vrnem; prizadeval si bom pa, da vam vsako leto 20 gld. vrnem, ker vem, kako je nerodno, če je dolg pri hiši.

Upnik je pa rekel: Naj bo, ker si pošten in v resnici potreben. Dajal mi boš po pet ovac na leto. A zapomni si, ko bi jih ti kdaj ne hotel nazaj dati, imel bom pravico jih po sili vzeti.

Se vé, dolg ni nobeden dober, ali primernejšega dolga si vendar ne moremo misliti. Pravice upnikov in dolžnikov so bile natančno določene in vsak je bil dovolj zavarovan. Vračilo je bilo na veliko let razdeljeno ali pa dolžniku na voljo dano. Najbolj pametno je pa bilo, da upnik ni imel ni-

kake pravice do kmetovega zemljišča, ampak samo do zemljiškega dohodka. Upnik ni smel kmeta z grunta spoditi, ampak samo sekvester postaviti, ki je potem skrbel, da je upnik zgovorjen prihodek, t. j., rento v resnici vsako leto dobival. Zategadel ni noben upnik posodil preveč, ampak le toliko, kolikor je grunt mogel nositi, ker je upnik le iz dohodka smel dobivati obresti in kapitalovo povračevanje.

Vse drugače je pa pri sedanjem zemljiškem dolgu. Kmet ne zastavi svojih dohodkov, ampak svoje zemljišče. Upnik gleda samo na to, koliko je zemljišče vredno, in potem se ravna posojilo; nikdar pa ne gleda, ali more zemljišče prinašati vsakoletne obresti. Ako bi izvedeni možje cenili kako zemljišče z gospodarskimi poslopi vred 6000 gld., bi posestnik dotičnega zemljišča mogel dobiti 4000 gld. na posodo, ko bi pa izvedenci cenili ravno tisto zemljišče 10.000 gld., bi dobil na posodo 6000—7000 gld. In vendar ni zategadel, ako se zemljišče polovico več ceni, ne za en krajcar več dohodkov in vendar kmet vse obresti plačuje iz lastnega dohodka.

Kmet dobiva svoje dohodke po vrednosti čistega katastralnega ali zemljiškega prinosa, ne pa po kupni vrednosti. Naslednji zgledi naj to reč pojasnijo. Ti imaš tik županovega vrta njivo, od ktere imaš počez vsako leto, ako odšteješ stroške za trud, seme in gnoj, deset goldinarjev dohodka, to se pravi, požeto snopje je deset goldinarjev več vredno, kakor je veljalo seme, gnoj in tvoje delo. Teh deset goldinarjev imenujemo čisti katastralni ali zemljiški prinos; in le iz tega prinosa se morejo obresti plačevati. Koliko je ta tvoja njiva vredna? Dvajsetkrat toliko, kolikor na leto donša, tedaj dvajsetkrat deset goldinarjev, to je dve sto goldinarjev, in ta vrednost se imenuje dohodninska ali prinosna vrednost, ki je tako dolgo stalna, dokler se v deželi navadne obresti ne spremené. Zakaj se pa na ta način računi? Vidiš, ako praviš, da dobivaš vsako leto deset goldinarjev obresti in imaš po pet od sto izposojeno, ti bo vsak otrok povedal, da imaš dve sto na posojili in dve sto je pa toliko, kolikor dvajsetkrat deset. Toraj si zemljiški čisti dohodek mislimo kot obresti in iz teh obresti se preračuni zemljiška dohodninska vrednost.

Rekli smo, da je tvoja njiva tik županovega vrta. Župan je pa bogat mož in bi si rad svoj vrt razširil; ponujal ti je že štiri sto za njivo, pa mu je nisi hotel dati. Štiri sto je tedaj kupna vrednost tvoje njive, ker za to ceno jo župan vsak dan rad kupi. Akoravno je tvoja njiva vredna štiri sto goldinarjev, vendar ne prinaša več kot deset goldinarjev. Ko bi ti tri sto na-njo dolga napravil, kako bi mogel obresti iz njivnih dohodkov plačevati?

Recimo, da ti tvoje zemljišče prinaša na leto dve sto, tedaj znaša njegova dohodninska vrednost štiri tisoč. Ker je pa gospodarsko poslopje že slabo bilo, napravil si novo, ki je veljalo dva tisoč. Kupna vrednost tvojega posestva znaša tedaj šest tisoč, dohodninska pa le štiri, kajti od novega gospodarskega poslopja nimaš niti krajcarja dohodka. Akoravno je tedaj tvoje posestvo zaradi novega gospodarskega poslopja dva tisoč več vredno, vendar zategadel ne moreš niti krajcarja več obresti plačevati.

Dohodninska in kupna vrednost se tedaj zelo razločujeta. O, ko bi se bili res razločevali, ne imeli bi na Kranjskem tako strašno velicega dolga! Ako znaša v fari dohodninska vrednost vseh zemljišč 50.000 gold. in je v tisti fari tudi 50.000 gld. intabuliranega dolga, pravimo, intabulirani dolg znaša v primeri s prihodninsko vrednostjo 100 odstotkov ali procentov; ako bi bilo pa intabuliranega dolga 75.000, potem bi rekli, dolg znaša 150 odstotkov. Koliko imamo po tej primeri dolga na Kranjskem? Intabulirani dolg znaša v primeri z dohodninsko vrednostjo v Črnomeljskem političnem okraji 158%, v Kranjskem 139%, v Radovljskem 138%, v Kočevskem 134%, v Kamniškem 111%, v Ljubljanskem 110%, v Litijskem 110%, v Postojnskem 104%, v Logaškem 97%, v Krškem 71% in v Novomeškem 59%.

Se vé, da iz teh števil nikakor ne smemo sklepati, da bi bili n. pr. kmetje v Novomeškem okraji, ki imajo najmanj intabuliranega dolga bolj trdni kot kmetje v Kranjskem okraji, ki ga imajo skoraj največ. Na Dolenjskem so oderuhi, ki posojujejo kmetom na vino in druge pridelke, ki pa svojega posojila nikamor ne intabulirajo, ampak le ob novini vso novino vzeti hočejo; na Gorenjskem pa ni oderuhov. Dalje se morajo na Dolenjskem tudi od intabuliranega dolga plačevati neznansko velike obresti, tako, da Dolenjci dasi imajo manj intabuliranega dolga, vendar težje shajajo kot Gorenjci.

Omenjene številke nam jasno kažejo, da je na Kranjskem veliko kmetov, ki imajo več dolga kot zemljiške dohodninske vrednosti, ki tedaj obresti ne morejo plačevati iz zemljiškega dohodka. Ali kaj je mar upniku, more li kmet zmagovati obresti ali ne! Če jih ne more, mu pa grunt prodá.

Nekdaj so postave skrbale za upnika in dolžnika, da se ni nobenemu krivica godila, zdaj pa skrbé samo za upnika; dolžnik je popolno v upnikovi oblasti. Od tod pride, da je sem ter tje v kaki občini bogatin, kterega nihče ne spoštuje, vendar vselej za župana izvoljen.

Nekdaj kmetje niso imeli dolga. Tisti, ki so ga imeli, so bili izjeme, in še ti so imeli le tak dolg, kakoršen se dá prenašati, namreč zemljiško rento. Zdaj so pa tisti kmetje, ki nimajo dolga, izjeme, vsi drugi pa omagujejo pod bremenom neznosljivega zemljiškega dolga.

Nekdaj se kmetje niso mogli svobodno zadolževati, zato zapravljev kmet navadno ni mogel v enem letu več napraviti kot eno novino, zdaj pa, ko se smé vsak zadolžiti, zapravi lahko zapravljevec v enem letu dvajset novin, zdaj zapravljevec lahko ženi in otrokom vse požene, zapravljevec lahko ženo in otroke po svetu požene.

Mi vprašamo zopet, ali ni sedanji zemljiški dolg grozovita neumnost? (Dalje prih.)

O modèrni šoli.

V. *)

Le cerkev more doseči pri vzgoji namen, ki ga ima šola.

Če tudi ne gledamo na naročilo odrešenikovo

*) Glej štev. 77.

da ni težjega poglavja v vsi filozofiji, kakor ono o modernem panteizmu ali idealizmu? In med vsemi knjigami starega in novega zakona ali ne dela ravno Jobova učenjaškimi razlagovalec največ preglavice? In zdaj pa še le kmeta videti sodnika o teh najviših, najbolj znamenitih vprašanjih! Da vidim podpisane duhovne, naj bo, saj je njihova dolžnost baviti se s takimi vprašanji in tudi ne mislim, da so morda v njih nevedni, zatoraj njih besedo tudi dostojno sprejemem in spoštujem ter sem pripravljen z njimi pošteno besedo spregovoriti. A kmete najti podpisane?! Ste jim razložili nauk o panteizmu, o Jobovi molitvi? Ako res, tedaj pa morate imeti v Brdih pravo vseučilišče, ker take visoke vede učé se le na takih visokih šolah; ako pa ne, čemu kličete slepce v boj proti meni? Proti meni pravim? Ne da bi se bahal — Bog mi je priča, da ne, ampak le resnico govorim (in to sem v ohrambo in pojasnenje dolžan), če rečem: Doktor sem sv. pisma in profesor bogoslovja? In da sem do tega prišel, sem se učil celih dvajset let; štiri na nižjih začetnih šolah, osem na srednjih, štiri v bogoslovji, štiri pa v viših bogoslovnih študijah; kaj ne da, lepo številce! In pri tem beliti si glavo noč in dan in brati in pisati, se vaditi in premišljati itd., celih dvajset let! In zdaj? Zdaj bodo kmetje, ki še morda dobro

brati in pisati ne znajo, mojo in mojih nasprotnikov učenost sodili! Oho, ni to narobe svet? Kopitar sodi naj kopita, kmet pa ostani pri svojem oralu, na njivi, v vinogradu; sodba o takih učenih rečeh gré pa le nam razumnikom, ker to je naš posel. Kmet naj molči v rečeh, ktere mu nič mar niso, od kterih tudi nič ne umé — umeti ne more; kadar bomo kupovali pšenico ali pokušali rebulo, takrat ga bomo vprašali za svét, ter se, ako treba, tudi podvrgli njegovi sodbi, vdali njegovim tirjatvam.*) Neprevidno, nespametno zdi se mi pa postopanje, s kterim se kmetje kličejo za sodnike v takih vprašanjih. Ne veste li ljubi bratje (pa tudi vsi razumniki), da si s tem sami sebi največ škodujete? Kaj menite, ako ste postavili kmeta meni v sodnika v tako težkih filozofičnih vprašanjih, da vas bo potem poslušal, ko mu boste vi v cerkvi katekizem razlagali? Kaj si bo mislil kmet, od vas tako povzdignjen? Vgnal sem že v kozji rog doktorja sv. pisma, rekel bo kmet in tebe bom poslušal! Sodil sem o panteizmu in ti me boš učil šest resnic! Mar li ni tako? Ne izdajajmo tako sami svojega dostojanstva nevednemu

*) To velja tudi vsem vdeležnikom (z malimi izjemami) priljubljenih banketov in pojedín. Tu naj sodijo o umoslovnih, znanstvenih rečeh kupčevalci, trgovci, rokodelci itd. Vredn.

ljudstvu? Mi, ki smo glasilo tiste katoliške cerkve, ktero je Bog postavil za učiteljico resnice ne le kmetu, ampak vsem stanovom? Poslušaj naj nas kmet, podložen naj bo; čez teden naj ostane pri svojem delu na polji, v nedeljo pa naj pride v cerkev poslušat božjo besedo, šest dni naj dela, sedmi dan pa móli in počiva, in ako mu ostaja kaj časa, dajmo mu brát pobožnih, koristnih knjig, kakoršnjih nam ne manjka; ko pa gré za više reči, bodisi v politiki ali v vednosti ali v umetnosti, pustimo ga, da mu ne zmedemo možganov, da se ne prevzame ter ne začne zaničevati nas in našega stanú, pa tudi večnih resnic. Tak kmet, razvjen, prevzet, brez spoštovanja do duhovščine, tak se dá od socijalističnih rovarjev najprej zapeljati ter vporabiti za revolucijske svrhe. Zgodovina uči! Zatoraj pa res mi ni nič bolj zoprno, kakor da vidim kmetsko brezmiselnost in neumnost soditi o rečeh, kterih kmet ne more razumeti. In celó besede in svečanosti po deželi, kterim namen ima biti častitati pesniku, proti moji kritiki! Se morda misli res z vinom in kozarci vničiti logiko! Joj, joj, tako daleč smo že prišli.

(Konec prih.)

in spričevanje zgodovine, že reč sama sili k priznanju: Cerkev je najvišja šolska oblast. Ko bi danes n. pr. še le pričele šole, drugemu bi jih ne mogli z lahkim srcem v last dati, kot cerkvi. Tega nas prepriča namen šole.

Prazen je tisti izgovor, s katerim silijo nekteri na dan: šola je na svetu le zato, da poučuje. To bi bila pač borna naprava! Vsak nauk vpliva na srce in voljo. Nauk in vzgoja se ne dasta ločiti. In državljani pač lahko zahtevajo, da se jim za težko zaslužen denar podá kaj vrednega. Kaj bi koristil kup učene šare, ko bi ostalo srce prazno pri otrocih?

Šola mora usaditi o otroško srce tri cvetke, ki ga naj spremljajo s svojo prijetno vonjavo skozi celo življenje; te cvetke so: resnica, pravica, ljubezen. Kako divje bi vzraščala mladina, ko bi ne gojila teh treh krepstij! Kako žalostna bi bila človeška družba! Kdo pa more vtisniti te blage kreposti otroškemu srcu? Edino le cerkev. Tedaj more le ena biti prva šolska oblast. Tako vsaj menda zahteva zdrav razum.

Ali moreš imenovati družega varha resnice, kot cerkev?

Mi razločujemo dvojno resnico, naravno in nadnaravno. Do prve pridemo lahko z lastnim razumom. Do poslednje se ne moremo sami povspeti, ona prihaja iz neba, njo je razodel Bog; njo čuva cerkev sama in edina. Skupni vir vse resnice pa je Bog sam; saj se on imenuje samega: večno resnico. Nadnaravna resnica tedaj ne more nikdar nasprotovati naravni vedi, temveč ona jej je in jej mora biti zvesta voditeljica, da se zajde na napačno pota. Ako pa nasprotuje človeška znanost razodenju, je to žalostno znamenje, da je zašel slabi človeški duh na krivo pot. Že ta razmera med človeško in Božjo vednostjo bi nas morala potrditi, da more cerkev, ta edina varhinja Božje resnice, edina imeti v lasti šolo, ki naj uči čisto resnico.

Če pa je cerkev voditeljica posredni vedi, jo ona nikakor ne zavira. Kolikor moramo slišati danes: Cerkev ne pusti vedam se razvijati. Ali to je zlobno podtikanje! Cerkev govori vedi in jej je vedno govorila: Razvijaj se vedno bolj in bolj, da le ne začneš nasprotovati Božjemu razodenju. To pa lahko zahteva in tudi mora zahtevati.

Sveda danes se nič več ne ozira na te zahteve: Veda je prosta. Zato pa ona hodi tudi tako po temi in močvirnih tleh! Kje je resnica? vprašaj lahko vsak trenotek. Dokler je nadzorovala cerkev šole in je varovala ona resnico, so vzrastli iz njenih šol velikani sv. Albert, sv. Tomaž Akvin. Kdo izmed sedanjih modernih učenjakov je vreden takim možem odvezati jermena njihovih čevljev?

Resnica je le ena. Vsak bi si pa rad ustvaril „svojo resnico“, ko bi ne bilo čuvaja edino prave Božje resnice — katoliške cerkve. Kolikor glav toliko misli. Katoliška cerkev tedaj edina more gledati zato in skrbeti, da mladini vcepi prave, resnične nazore.

Druga cvetka, ktero naj usadi šola v otroško srce, je čut do pravice. Kaj je pravica? Pravica je oni blagi čut, kterege je usadil stvarnik v človeško prsa; ta čut ti kliče pri vsakem dejanju: to je prav, to ni prav. Ta čut človeka odvrta od strastnih hudobij in je podlaga poštemu življenju. „K taki pravici naj napeljuje šola mladino“, pravi Pachtler. „Ona je npravna čednost in se opira na vest; ta pa izvira iz vere na Boga, ki dobro zapoveduje in plačuje, slabo prepoveduje in kaznuje.“

Kdo drugi pa ima moč in oblast do npravnosti, do vesti, kot cerkev? V stvarih, ki zadevajo npravnost, je vsa človeška družba podrejena cerkvi, ktero je postavil Bog sam v človeštvo, da varuje čednost in jo razširja v vse narode.

Ako hoče človeška družba otroke odgojiti tako, da prinesó iz šole čut do pravice, ta važni čut, ki brani družbo razpada, mora izročiti šolo cerkveni oblasti. Prav naravno. Pravica izvira iz verskega čuta, tega pa hrani edina cerkev.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. aprila.

Notranje dežele.

Lep kos dela čaka že sedaj *novega državnega zbora*, ki se bo pa še zdatno narastel, in se bo tudi prav lahko rešil, če se bode taisti le bolj s stvarno delavnostjo, kakor pa s praznimi pre-

piri pečal. Najprej morajo se rešiti: a) Postava o bolniških blagajnicah; b) postava o zavarovanju delavcev proti nezgodom, ter se mora taista raztegniti tudi na delavce pri kmetiji; c) postava o kmečkih domovih, ktera bo branila njihov popolni razpad; d) postava o hipotekarnih dolgovih, ki so najhujše zlo, ki kmeta tare in na kant deva, in pa še nekaj drugih. Koliko bi se pa dalo še dobiti, kar že s silnim glasom poboljšanja vpije, pa je še dandanes vedno tako kakor je bilo pred sto leti. V tem smislu ste krvavo potrebna preosnove oba naša zakonika, kazenski kakor civilni; prvi zato, da ne bo tisti, ki le 50 goldinarjev vkrade, skoraj celo leto sedel, veliki goljuf pa, ki si je na tisoče in tisoče premoženja deloma nakradel, deloma pa prisleparil, pa k večem po šest tednov dobi. Če bi bil pa še tolikošno svoto izneveril, ga pa na dve leti obsodijo in komedije je konec. Le pojdite venkaj po deželi in čujte, kaj Vam govori „vox populi vox dei“. Pravijo, da se za tolikošnje svote cele vasi po dve leti zapreti dajo z otroci, ženami vred. — Enako velika krivica godi se sedanjemu rodu v civilnem zakoniku. Kdor je sedel zaradi hudodelstva je nesposoben v civilni pravdi za pričo, kjer se vendar ne gre za več, kakor le za malostno svoto premoženja. Ravno tisti človek je pa popolnoma veljavna priča v kazenskih zadevah, kjer gré človeku dostikrat za glavo, za življenje, vselej pa za več mesecev ali let osobne prostosti. In vendar je življenje več vredno, kakor pa še tolikanj gmotnega premoženja. To je očitvidna krivica in še tem večja, ker je v kazenskih zadevah vsak hudodelec, če tudi še v ječi sedi, jako dobro došla priča, samo če kaj vé proti obdolžencu. Čudno, pa resnično!

Avstrijskim prusakom v severnih Čedah okoli Reichenberga se nekaj sanja, da se bomo sedaj za Avstrijo bojevali. Sedanje volitve in bodoči državni zbor bodo menda odločile, ali bo Avstrija še na dalje ostala, nemška straža pod Habsburgskim žezlom, ali pa se bode spremenila v slovansko trdnjavo, Bismarkiji nevarno. Naj le potolaženi bodo aposteljni Bismarkovi in naj nam verujejo, da Avstrija ne bo ne to in ne ono. Da ne bo prvo, skrbela bo sama in pa naši poslanci, ki se bodo dvakrat in trikrat premislili, preden bodo potrdili postavne predlagane od nemške irredente, po katerih bi Avstrija res v pravem pomenu nemškega cesarstva stražnica postala; kajti avstrijski prusjani že dolgo dolgo nameravajo, kako bi se dali Avstrija in Nemčija tako zediniti, da bi o prvi prav nobenega sledu več ne bilo. — Da se pa drugo ne bo vresničilo, no, tega se nam pač ni treba nadjati, kajti ni ga Slovana v Avstriji, ki bi pomnil, da se je pri nas kedaj v resnici kaj preveč koristnega Slovanom na korist zgodilo! Za to že naše postavne skrbé in pa tisti možje, ki jih imajo v rokah! Da ljudje po svetu lažejo, da imajo pri nas sedaj Slovani vladno v rokah, kaj moremo mi za to; če je svet tako neumen, da jim vrjame, je njegova krivda.

Da se je *naše trgovske mornarice* jetika prijela, vé vsak, kdor naše liste zvesto prebira. Naša trgovska mornarica ni več to, kar je bila, recimo še pred tridesetimi leti, kedar je v Trstu še palača pri palači tako rekoč kar čez noč iz tal rastla. S trgovskim brodarstvom gre rakovo pot, prav tako, kakor z našimi kmeti. O tem so v Trstu ravno tako dobro prepričani, kakor na Dunaji ali pa v Budapeštu, in so zaradi tega sklenili sklicati enketo, na kateri bodo preiskavali, kje so vzroki tej mornarski jetiki in kako bi se dali odpraviti. Preiskavanje se bode raztezalo na splošnje razmere brodarstva, na promet in opravo, na ladjišča in na razne druge reči. Da je skrajni čas za tako enketo, pritrtil nam bo vsakdo, komur je sploh kaj na tem, da naša pomorska trgovina ne pogine na žalostni poti, kakor jo je deloma tuja konkurenca, deloma pa lastna nemarnost in brezbriznost pripravila. Trst mora ostati središče cvetoče trgovske mornarice ali pa preneha biti, kar je — biser Avstrijski ob Adriji, za kar se mu ne bo ravno posebno truditi, kajti silno vstrajnega in čilega konkurenta ima v svoji mladi sosed — zali Reki. Za danes že toliko lahko rečemo, da če bo naša trgovska mornarica hotla vspešno delovati v ožigled tolikanj družih sorodnih podvzetij, mora se prvič, drugič in tretjič s konkurenti skušati, z njimi tekrovati. Tekrovati mora s cenejimi tarifi in pa s hitro vožnjo, vse drugo prišlo bode potem samo po sebi.

Kdo se ne bo smejal čitajoč prusko zatrjevanje, da *česke kraljevine* ne marajo, če bi jo Avstrija tudi za njimi metala. Glejte si no, po kaj smo pa potem iz laških turšičnih poljan pred Kraljevi Gradec drli, če ne na obrambo Čehov, po katerih so se pruske roke že stegale. Saj menda vendar ne bote tako nedolžni, da bi mislili, da nas je le radovednost do „pruskega učitelja“ tjekaj podila v brzih skokih! Res je sicer, da bi bili Čehi jako težak in skoraj da neprebavljiv cmok v pruskem želodecu, res je pa tudi, da se Bismark že najmanj svojih dvajset let jako zaljubljen ozira po zali česki Marijanki — če tudi do sedaj brez vspeha. Prusi nekako srditi tako domnevanje zavračajo, češ, kaj bomo s Čehi, ker nam še Poljaki ob iztočni naši meji tako preglavico delajo, toda le tiho, že vemo, pri čem da smo! Če bi bilo vse zlato, kar nam pruski politični pozlatarji bliščečega za zlato ponujajo, čemu pa potem leto na leto toliko srebra venkaj izmečejo za podporo pruskega „Schulvereina“ po Avstriji in

za vstrajno agitacijo ob nemški meji po severnih Čedah?! Kaj pa čudovito soglasje českih prusakov, ki imajo tudi po Ljubljani svoje brate in pa nemških šovinistov v nemškem državnem zboru, katerim na čelu je Bismark sam in ta se je izrekel, da je to prav pravcati njegov program, kakor ga nemški Pemei po Čedah razširjajo, da se mora med Avstrijo in Nemčijo namreč napraviti carinska zveza in pa nekaka pragmatična zveza, ki bi bila taka, kakor če vino z vodo pomešaš. Drugo v drugem se ti zgubi.

Naslednik škofa Rudigera v Linci, škof dr. Müller je bil 26. t. m. dopoldne pri sv. Štefanu na Dunaju posvečen. Posvetil ga je Dunajski kardinal in nadškof Ganglbauer z asistenco škofa Binderja iz Sent Polita in pa posv. škofa Angererja iz Dunaja. Posvečevanja so se vdeležili vsi gorenje-avstrijski prelatje. Slovesnosti in popoldne obeda vdeležilo se je tudi več ministrov, višje duhovščine in drugih državnih dostojanstvenikov iz dolnje in gorenje Avstrije.

Vnanje države.

Lavorike, ki si jih druge velesile po Afriki nabirajo (Angležev ne mislimo), avstrijskemu geografičnemu društvu na Dunaji ne dajo nič več miru in pokoja. Sklenilo je odposlati lastno *ekspedicijo v Kongijski svet*, da pogleda, če bi se tudi za Avstrijo morda ne dobilo nekoliko stotin kvadratnih kilometrov zemlje, na katerih bi avstrijska geografična družba napravila lastne naselbine, ki bi jo pri daljšem preiskovanju svetá med Kongom in Nilom ležečega podpirale. C. kr. avstrijsko zemljepisno društvo pa še nekaj družega sili v vročo Afriko. Stirje preiskovalci so se ji ob vrelih Nilovih brez sledu zgubili; ker se nadja, da so morda še pri življenju, hoče jim na pomoč; če bi jih pa že več ne bilo, prizadevala si bo pa vsaj nekaj zvedeti o njihovi osodi. Mahdijevo rogoviljenje ustavilo je tistim štirim junakom znanostno delovanje, saj tako se sodi in od tedaj ni prišla nobena pičica več na dan o njih. So pa to preiskovalci: dr. Emil Junker, Emin Bey (dr. Schnitzler), Lupton Bey in Casati. Več nego dve leti je, od kar so vtihnili. Avstrijska ekspedicija pojde iz Atlantika v Kongo, ter bo potem v nje stranske pritoke zavozila, kjer bo kolikor se bo le dalo določila vodotok med Kongom in Nilom. Ondi nadja se tudi kaj o omenjenih štirih preiskovalcih zvedeti. Ekspedicijo bo vodil znani afrikanski preiskovalec, dr. Oskar Lenc. Za izpeljavo tega velikanskega podvzeta pa družba silno veliko denarja potrebuje in se ob enem iz tega namena do vseh prijateljev znanosti obrača, da bi ji prihiteli po svojih močeh na pomoč. Predsednik ji je grof Wilezek. Protektor pa cesarjevič Rudolf.

Borzni davek sklenili so tudi na Pruskem v državnem sovetu z 20 proti 10 glasovom in sicer v smislu, kakor je dotični načrt predlagala komisija državnega zbora. Po koliko odstotkov da bodo pobirali, ni še določeno; če bodo tudi te pridržali, kakor jih je predlagala komisija, plačevalo se bode $\frac{1}{10}$ od 1000 pri efekti in $\frac{2}{10}$ od 1000 pa od blaga na borsni trgovini. Ob enem sprejeli so pa tudi resolucijo, da se bodo vsi ti davki pobirali proti pobotnicam. Pravi načrt izdelal bode pa pruska vlada sama. Tukaj je rodovitno polje, kjer bi se dalo mnogo mnogo davka pridobiti, kateri bi se potem kmetom lahko odpisal. Borzijanec največkrat čez noč več zasluži s papirji, ki jih je dan poprej „na vero“ kupil, kakor ima pa vsaka slovenska vas čistege dohodka celo leto iz svojega zemljišča. Zakaj bi toraj tak mož ne plačeval davka, ker se mu ni potreba bati ne suše, ne moče; ne slane, ne vročine; ne ognja in ne povodnji? On žanje brez setve in se ne poti drugače, kakor opoldne pri kosilu, dokler ga ne pohladi ledeni šampanjec. In taki baroni so do sedaj le toliko davka plačevali, da je bilo komaj imena vredno. Nadjati se je, da kedar bode postava o zdatnem borsnem davku na Nemškem vpeljana, se ji tudi naš državni zbor ne bo tako sistematično umikal s poti; saj Nemce v vsem tako radi posnemamo.

Tako pa ni še kmalo kaki državi predla, kakor ravnokar *Egiptu*, odkar se je Nubar paša drznil francoski list „Bosphore Egiptien“ vstaviti. Francozi kažejo tolišno odločnost v tej zadevi, da je Nubarju slabo prihajati jelo in se o njegovem odstopu govori, kterege Francozi tudi zahtevajo. Da bi stvar nekoliko potolažila, podal se je turški poslanec v Parizu, Essad paša, k ministru Freycinetu, češ, da bo že Turčija za to skrbela, da bodo Francozi dobili zadostenje, kakoršno se jim spodobi. Minister Freycinet se mu je sicer prav lepo zahvalil za tolikošno pozornost, ob enem mu je pa jako odločno razumeti dal, da se njemu Egipt za vse odgovoren zdi, kajti vničenje časnika je popolnoma notranja zadeva kake vlade! Kakor bi Francozi ne poznali že zadosti dobro turških obljub in njenega posredovanja! Turčija vse obljubi, kar si le kdo misliti hoče, toda dalje pa nikdar ne pride, kakor le po naravni sili; si že mora misliti, da obljubiti in storiti bilo bi preveč. Kako prav da Francoska v Egiptu postopa, spričuje pripoznanje, ki so ga drugi zastopniki evropski v Egiptu izrekli francoskemu diplomatičnemu agentu Taillandieru. Kakor znano, je ta že odšel iz Kahire v Aleksandrijo in je s tem svojim korakom Egiptčanom tako juho osolil, da ne

vedó, na kateri strani bi se je lotili. Naj le počakajo, da se še nekoliko pohladi, potem jih bodo že Francozi naučili.

Kakor smo nedavno že poročali, so večinoma ruski listi za *vojne Angleži*, le tu pa tam oglasi se kak posamičnik, podoben glasu vpajočega v puščavi, ki k miru opominja. Ruski listi pa niso iz razžaljenja časti ali iz kakega enakega vzroka za to, temveč edino le iz tega vzroka, ker bi se ruska vojska rada z Angleži sprijela, s katerimi ima še indirektn račun iz rusko-turške vojske poravnati. Nič manj vrišča ni po angleških listih, če tudi jim je povod povsem drugačen namen, kakor pa Rusom. Angleži sami osebno niso žaljeni, pač pa se žaljene mislijo posredno po Afgancih, ktere smatrajo za svoje zaveznike. Ko bi pač prevdariti hotli, koliko da Afganci za-nje marajo, bi se gotovo ne pulili tako za boj, ki jim bo ravno toliko slave prinesel, kakor so jo v Sudanu pridobili. Posebno jih je pa spodbodla Lumsdenova depeša. Lumsden je anglešk poslanec v Afganskih hribih in ima ob enem nalogo vrejevanja meje med Turkestanom in Afganistanom. Le-ta Lumsden pravi, da vsa krivda edino le ruskega generala Komarova zadeva in na njegovi vesti je smrt 500 ali pa še več Afgancev, ki jih je 30. marca pobil. On jih je presleparil, potem pa potolkel. Tako postopanje se pa drugače ne dá oprati, kakor če Rusija generala domov pokliče; le tedaj bi se ohranil mir, sicer ni mogoče in naj Angleška takoj vse daljše diplomatične razgovore vstavi z Rusijo. Tako piše sedaj večja polovica angleških listov. Sicer so se pa na Angleškem toliko že zjedini, da so pripravljeni vso Pendjehsko zadevo izročiti v presojo možem, in kakor bi se le-ti izrekli, tako naj bi potem ostalo. Nekaj enakega zahtevali so tudi iz Petrograda, pa menda še niso nobenega odgovora dobili.

Domače novice.

(Duhovske spremembe v Ljubljanski škofiji.) Prestavljeni so sledeči čč. gg. duhovni pomočniki: Gregorij Šlibar v Mošnje, Josip Samide v Koč. Reko, Franc Rozman v Št. Rupert, Janez Mazgon v Boh. Bistrico in dr. Josip Lesar v Višnjo goro.

(Preč. g. Nikolaj Zitz) je prestavljen kot vojaški župnik iz Zadra v Gradec.

(Grof Hohenwarth) ostal bo še na dalje ud zbornice poslancev. če tudi ga je cesar poklical za predsednika na jedno štirih najvišjih mest, ktera je sploh v Avstiji doseči mogoče in ktero mu daje ključ v roke do gospodske zbornice. Kranjska svojega poslanca toraj ne bo zgubila.

(Čast, komur čast!) Tržaški „Tagblatt“ opisuje v članku državnega poslanca naših bratov Primorcev iz Tržaške okolice, g. Nabrgoja. Popis je tako krasen, tako resničen in tako prikupljiv, da ga bočemo jutri našim čitateljem v izvlečku podati v političnem pregledu. Veseli nas pa, da i poštene Nemci naše zaslužne može v pravi luči svetlu kažejo.

(Mestno sejo) so imeli sinoči na magistratu; vdeležilo se je je 17 mestnih odbornikov. Župan naznani dopis c. kr. deželnega predsedništva o razpisanih novih volitvah v državni zbor.

Društvo „Narodni dom“ se zahvaljuje za darovane mu dobitke, ktere je Ljubljanska mestna občina zadela. Taisti se bodo sedaj porabili za „bazar“, ki se bo napravil na korist „Narodnemu domu“.

Dopolnilne volitve v mestni odbor se verificirajo. Izstopivšim odbornikom sklense se izreči zahvala.

Šolskima slugama Benčiču in Boletu se pripozná večja remuneracija za snaženje šole.

Nato je sledila že kratka razprava o stroških, ki jih ima magistrat pri iztirjavanji zaostalih davkov, da bi se mu morali tisti povračati. S tem je bil dnevni red končan.

Na to župan Grasselli opomni zbrane odbornike, da je to poslednja seja ravnokar minole triletno dobe mestnega odbora. V bodoči seji ustanovil se bode mestni odbor iz novega in si bode volil novega župana. Kakor je sicer obžalovanja vredno, da je več odbornikov izstopilo, tako ima taka zamena in pridobitev zopet svojo dobro stran za gospodarstvo z občinskim premoženjem. „Čast mi je bila, pravi župan, tri leta županovati v slovenskem središču in ponosen sem na dobo, o kateri si bodo pripovedovali še naših otrok otroci, o dobi, ko nas je počastil naš presvitli vladar cesar Franc Jožef ob priliki 600letnega združenja naše dežele z avstrijsko državo.“ Odborniki zaorijó živahne „živio“ in vstanejo. Vsi odborniki so se v teku treh let vestno trudili

za blagor mestne občine, nadaljuje župan Grasselli. Če se tudi danes nimamo še Bog ve s kom bahati, mali napredek je pa vendarle očitiden in večji ne bo izostal. Mestni odbor si je vestno prizadeval, glavno mesto naše dežele uvrstiti med mesta, kamor Ljubljana pripadati mora. Za olepšavo mesta se je mnogo storilo, in tudi mestne blagajnice so popolnoma v redu. Hudi časi pa čakajo še glavnega mesta, katerih odvrniti pa ni bilo v človeški moči, kajti duh časa jih zahteva. Konečno se župan vsem skupaj še jako toplo zahvali.

Dr. Zarnik se v imenu odbora županu zahvali za njegovo požrtovalno delovanje na korist mestne občine. Le županu gré zahvala, da zamore mestni odbor tako uspešno delovati.

G. Grasselli se zahvali za laskovo priznanje mestnemu odboru in le obžaluje, da njegove moči ne dohajajo njegove dobre volje; kajti oboje je hotel iz celega srca mestni občini posvetiti.

(Davek se ne bo odpisal) vsaj za sedaj še ne pri tistih vinogradih, ktere je oškodovala nova trtna bolezen „Peronospera viticola“ ali po naše „glivica“ imenovana. C. kr. finančno ministerstvo je namreč dotično prošnjo kranjski kmetijski družbi odbilo.

(Dež je napovedal) vremensk prerok v Ceah, kakor je „Politik“ poročala, v 77 urah od minule nedelje 7. ure zjutraj počenši. Čas temu prerokovanju bi bil potekel danes opoldne in skoraj vse kaže, da se mož ni dosti zmotil. Sicer ne vemo, kako je na Českem, pri nas v Ljubljani se pa od poludneva oblači in na dež pripravlja, da je veselje. Bog ga nam daj, kajti izvestno ga bo vsak vesel.

(Že zopet „šnops“) Mrtvud je zadel 22. t. m. 65letnega Martina Čoparja iz Dobrave na poti med Bičem in Lepincami, kjer je žganja pijan proti domu kolovratil. Dva dni je pri posestniku Francetu Vozlu delal; za „likof“ ga je pa menda ta s kruhom, vinom, nazadnje pa še s „šnopsem“, napasel.

(Iz povišanja pri vojaki) meseca maja posneli smo le toliko, kolikor bi naše bralce znalo zanimati zaradi domačinov v c. kr. vojski službovajočih. Povišani so v domačem pešpolku baron Kuhn št. 17: Stotnika 2. reda Matej Krt in Jožef Kavčič za stotnika 1. reda. Nadporočnik Matej Prašnikar za stotnika 2. reda. Poročnika Franc Tišina in Henrik Grünzweig za nadporočnika. Pri slovenskem pešpolku kralj Milan št. 97: Nadporočnik Albert Braune za stotnika 2. vrste; poročnika Karl Cuderman in Miroslav Eckhard za nadporočnika; kadet Maks Kramer za poročnika ter je ob enem prestavljen k 98. pešpolku. Pri lovskem batalijonu št. 7: Major in zapovednik Ivan Rung za podpolkovnika pri batalijonu; nadporočnika Miroslav Trautvetter in Franc Lincer za stotnika 2. vrste. Pri dragonskem polku št. 5: kadet grof Herberstein za poročnika. Pri saniteti: Poročnik Ivan Babšek za nadporočnika. V vojaškem zdravniško-častniškem koru: Štabni nadzdravnik 2. reda, dr. Franc Stava, za štabnega nadzdravnika 1. reda. Pri vojaškem založništvu živeža: Oskrbnik Anton Nagel za nadoskrbnika in je ob enem prestavljen v Zagreb. Pri c. kr. deželnem orožništvu (žandarjih) poročnik Teodor Piringer za nadporočnika pri 14. deželnem orožniškem zapovedništvu.

(Propadli so!) Tržaški „irredentovci“ s svojo pritožbo na najvišjo državno sodnijo zaradi prepovedi, vsled ktere brez posebnega dovoljenja ne smejo po mestu z razvito zastavo škandala delati. Najvišja državna sodnija je prepoved v vseh točkah potrdila.

Telegrami.

London, 29. aprila. Pri banketu empire-kluba rekel je Chamberlain, da bi bila vojska sedaj za obe strani tako pogubljiva, da si mora vsaka vlada, ktera svoji domovini dobro hoče, vse prizadeti, da se po mirnem potu reši. Na veliko srečo še na nobeni strani niso tako daleč, da bi se zadeva ne dala po mirnem potu rešiti. Vlada je prepričana, da če bi se ji bilo treba na podporo kraljestva sklicovati, ji taiste ne bo manjkalo. „Standard“ ima telegram, da so Rusi zasedli Meručak. Nič pa ne pove, ali so se jim Afganci vstavljali ali ne.

Pariz, 29. aprila. V Egiptu je že vse v redu. Egiptovska vlada se je pri Francozih

opravičila, tiskarna se bo zopet v red spravila in „Bosphore“ bo dalje izhajal.

Umrli so:

V bolnišnici:

26. aprila. Anton Bohine, knjigovez, 60 let, Emphysem.
27. aprila. Janez Hruška, kajzar, 49 let, vsled prisada. — Tine Indof, delavec, 26 let, po naključni poškodbi. — Anton Strome, pastir, 15 let, jetika.

Tuji.

27. aprila.

Pri **Maliči**: Valt. Gerlah, trgovec, iz Manchester. — Franc Löwy, fabrikant, z Dunaja. — Viljem Suchy, trgovec, z Dunaja. — Anton Igljč, trg. pot., z Dunaja. — V. Jänchen, fabrikant, iz Schluckenau. — Janez Müller, fabrikant, iz Königswalda. — Dom Colombo, iz Grada. — Marija Hiltl, soproga gojzd. oskrbnika, iz Vidma.

Pri **Stonu**: Maks Eckstein, fabrikant, z Dunaja. — Pitschmann, trgovec, z Dunaja. — Roma, zasebnik, iz Innsbrucka. — Hirsch, c. k. podpolkovnik, iz Trsta. — Viljem Eichinger, c. k. poročnik, iz Celovea. — Leopold Ropas, odvetniški uradnik, iz Rudolfovega. — Baron Schwegel, zasebnik, iz Bleda. — Franc Špendal, duhovnik, iz Tržiča. — Baron Nussek, zasebnik, iz Ljubljane.

Pri **Bavarskem dvoru**: Janez Domenis, učitelj, iz Velč. — Janez Detela, trgovec, iz Doba.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

29. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	80 gl. 10	kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	80 „ 45	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	105 „ 25	„
Papirna renta, davka prosta	95 „ 15	„
Akcije avstr.-ogerske banke	863 „ —	„
Kreditne akcije	280 „ 50	„
London	126 „ 35	„
Srebro	— „ —	„
Francoski napoleond.	9 „ 98 ¹ / ₂	„
Ces. cekini	5 „ 90	„
Nemške marke	61 „ 80	„

Od 28. aprila.

Ogerska zlata renta 6%	— gl. —	kr.
„ „ 4%	93 „ 85	„
„ „ papirna renta 5%	89 „ 40	„
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 96 „ 25	„
„ „ Länderbanke	96 „ 10	„
„ „ avst.-oger. Lloyd v Trstu	555 „ —	„
„ „ državne železnice	297 „ 75	„
„ „ Tramway-društva velj. 170 gl.	213 „ 25	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 125 „ 75	„
4% „ „ 1860	500 „ 139 „ 50	„
Državne srečke „ iz l. 1864	100 „ 167 „ 50	„
„ „ „ 1864	50 „ 167 „ —	„
Kreditne srečke	100 „ 176 „ —	„
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ 50	„
Rudolfove srečke	10 „ 17 „ —	„
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	113 „ 20	„
„ „ Ferdinandove sev.	105 „ 50	„
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ —	„

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani

se dobiva knjiga:

„Ne v Ameriko!“

Spisal Jak. Aléšovec.

Cena 1 gl., po pošti 5 kr. več.

Ivan Lapajne v Krškem

je izdal in ima v zalogi sledeče (4)

knjige in knjižice

za ljudske šole in učitelje:

a) Praktično metodiko	cena — gl. 80 kr.
b) Prvi poduk	— „ 60 „
c) Fiziko in kemijo	— „ 60 „
d) Prirodopis	— „ 56 „
e) Zemljepis	— „ 26 „
f) Geometrijo	— „ 24 „
g) Malo fiziko	— „ 23 „
h) Domovinoslovje	— „ 20 „
i) Pripovedi iz zgod. Štajerske	— „ 6 „
j) Opis krškega okraj. glav.	— „ 30 „
k) Zgodovina štaj. Slovencev	1 „ 20 „

Isti pisatelj ima v zalogi tudi razne pisanke in risanke, mali slovenski zemljevid kranjske dežele z deli sosednih kronovin, cena 1 kr., ter slovensko-nemški zemljevid Avstrijsko-Ogerske, cena 1 kr., in zemljevid Krškega okrajnega glavarstva, cena 5 kr.

Umetne

zobe in zobovja

ustavlja po najnovšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega mostu, I. nadstropje.